

**Көгімізде көк тудың
желбірегенін, елтаңба
суретінің кескінін көрген сәтте,
әнұранның шырқалғанын
естіген мезетте тұла бойымыз
шымырлап, кеудемізде қуаныш
кернейтіні анық. Тәуелсіз
қазақ елі атануымыз, оның
рәміздеріне қол жеткізу оңай
болған жоқ.**

Бүгінгі таңда Тәуелсіз елде өмір сүріп жатқан біздер – бақытты ұрпақымыз! Төрткүл дүние еліміздің тәуелсіздігіне құрметпен қарайды, әлемдік кеңістікте алпауыт елдермен тереземіз тең. Қазақтың ұлтжанды азаматы, қабырғалы қаламгер Шерхан Мұртаза айтқандай, «Тәуелсіздіктің жолы – қатты, дәмі – тәтті».

Тәуелсіздік – Тәңір сыйы! Тәуелсіздігімізді сақтап, болашағыңды баянды ету жолында әрқайсысымыздың еңбегіміз сіңіп, ұлтқа қызмет етудің алаш зиялылары ұстанған бағдарынан үйренуіміз қажет, үлгі етуіміз керек. Қазақстан Республикасының президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың «Тәуелсіздік бәрінен қымбат» деп аталатын мақаласында ұлт өмірінің шерлі шежіресі, алмағайып кезеңі, жасампаз келбеті, баянды бағдары, ұстанған мұрат-мақсаты көз алдымыздан тізбектеліп өтіп, ендігі беталысымыз қалай болмақ дейтін

күрделі сауалға да айқын жауап берілген екен. Отыз жыл бедеріндегі қол жеткізген толайым табыс пен еңсерген бел-белестер тиянақты тұжырымдалып, бірге қол жеткізуге тиіс мәселелер мен мүмкіндіктер сараланған. Ұлттық болмыс-бітімімізді сақтап қалу, ұлттық құндылықтарымызды ұлықтау, ұрпақ аманатына адалдық таныту – еліміздің ертеңін баянды, тәуелсіздігімізді тұғырлы етуге бастар жол. Шекарамыздың шегенделгенін нақтылап айтты, ал тарихымыздың түгелденгенін

ТӘҢІР СЫЙЫ

қалайтынымызды айқын аңғардық. Жерге ие болудың, аумақтық тұтастығымызға сызат түсірмеудің мәнісін ұғына түстік. «Біз ұлттық мүддені аспен де, таспен де қорғауға дайын болуымыз қажеттігін тағы да баса айтқым келеді», – деген ойының бәрімізге қаншалықты жауапкершілік, міндет арқалатынын ұғына түстік. Іргеміздің бүтіндігін сақтап, жеріміздің қадірін сезіну үшін тарихи санамыздың ояу болу қажеттілігі, тілді білуге сергек көңілмен қарау керектігі де тайға таңба басқандай міндеттелген екен. «Тіл – ұлттың төлқұжаты», демек «Ана тілін ұмытқан адам өз халқының өткенінен де, болашағынан да қол үзеді», – деп Ғабит Мүсіреповтің айтқан пікірін президент сөзімен түйіндесек, «Ниеттің дұрыс болуы қазақ тілін меңгергісі келетін адамдарға да, осы мақсатқа жетуге жағдай жасайтын Үкіметке де байланысты». Талайлы тағдырды бастан кешіп келе жатқан туған тіліміздің мәселесін түпкілікті шешу арқылы ғана тәуелсіздігімізді баянды етуге болатынын тағы да нақтылады. Мемлекеттік тілді білуді әрбір азаматтың парызы санап, тіпті міндетіне де балады. Енді серпілмесек, жан-жағымыздан көз тіккендердің сұғынан сақтанбасақ,

тәуелсіздікті тұғырлы етіп ұстап тұру тіпті қиын екенін аңғартты.

Жастарды қолдау, оларға қамқорлық жасау, дұрыс бағыт-бағдар беру керектігі үнемі айтылып келеді. Президенттің талантты, дарынды жастарды қолдау мақсатында «Жас келсе – іске» дейді халқымыз. Жастар – қашанда тың идеялардың қайнар көзі, оң өзгерістердің қозғаушы күші. Сондықтан өскелең ұрпақтың осындай әлеуетін дұрыс арнаға бағыттап, тиімді пайдалануымыз керек», – деп атап өтіп, оларға «Тәуелсіздік ұрпақтары» грантын тағайындауы да оң шешім, дұрыс көзқарас екенін ерекше атап өткіміз келеді. Кешегі Мағжан сенген жастардың, бүгінгі ізбасарларының жігерін жанып, намысын қайрап, тәуелсіз елдің ертеңгі егесі, шынайы, нағыз ұрпақтары екенін айтып қана қоймай, нақты қолдауы да олардың бойына күш-жігер, келешегіне деген сенім ұялатыры анық.

Шоқан ШОРТАНБАЕВ,

филология және

әлем тілдері факультетінің

аға куратор-ұйымдастырушысы,

қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы

кафедрасының аға оқытушысы

ҰЛТТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК

**Ел президентінің «Тәуелсіздік
бәрінен қымбат» мақаласын
оқып отырып көңілде көп
ойлар өрбіді. Шынында да
тәуелсіздігіміздің түпкі
тамырына жетелейтін
ойлардың негізін тереңнен
іздеген мақала екенін айтуға
тиіспіз.**

«Таным мен тағылым» деп аталатын бөлімінде қарастырылған руханият мәселесі талай тарихтың тереңіне үңілтері анық. Адамзат баласы жаралғалы бері, өзінің бас еркіндігі, елінің тәуелсіздігі үшін жан аямай күресіп келеді. Қоғамдық санада орын алған құлдық қамытын үзіп шығуға ұмтылу, азаттықтың адам жанына, ақыл-санасына күш-жігер беретін рухани құндылығын сезінуге талпыну үшін жасалған жанқияр күрестерден біз тәуелсіздіктің тәтті дәмі мен оның құнды бағасын білеміз. Азаттық таңын аңсау мен оған жету жолындағы қоғамдық күрестер һәм олар туындатқан тарихи оқиғалар – бүгінгі егеменді еліміздің қара шаңырағының рухани уығының бір

парасы болатын ұлттық мәдениет пен руханияттың даму, қалыптасу, өрлеу жолдарына әсері болғаны белгілі.

Қазақ халқы – ерекше тағдыры бар халық. Оны біз өзіміз сол халықтың өкілі болғандықтан ғана айтып тұрған жоқпыз. Адамзат жаралғалы бергі уақытты алмаған күннің өзінде қоғамдық институттар: мемлекетке бірігу, қағанатқа топтасу және хандық құру пайда болған уақыттардан бергі тарихи дамуына көз жіберген кез келген ұлт өкілі соны тануға тиіс. Сонда ғана бабаларымыз жүріп өткен қиын-қыстау жылдардың зобалаңын сезініп, бүгінгі біздердің тәуелсіздікті не үшін қадірлейтінімізді түсінеді. Адамзат баласы, соның ішінде қазақ халқы кез келген қоғамдық санаға сілкініс әкелген оқиғаларды, кезеңдерді шығармашылық барысында өрнектеп отырған. Қазақ халқының шығармашылығынан оның қиын-қыстау жылдарының тарихы ғана емес, қарапайым ғана тұрмыс-тіршілігі де байқалып жатады. Бұл біздің халықтың өмірінде, ерекше орын алатынын байқатса керек. Осындай түсінік призмасы арқылы зерделей отырып, халқымыздың бостандық пен азаттық туралы идеясының ғасырлардан ғасырларға жалғасып келе жатқанын аңғаруға болады. Көк түріктер дәуірінен бастап алып, жиырмасыншы ғасырды зерделеу арқылы бүгінгі тәуелсіздік таңындағы руханияттың қайнар көзін танимыз. Қоғамдағы бөліністер сол уақытта өмір сүрген адамдар санасына міндетті түрде өзгерістер мен толықтырулар алып келеді. Бұрын баға жетпес құндылыққа ие болған нәрсенің бақырлық бағасы жоғын көргенде, өзің қажетсіз санаған заттың адам айтса, нанғысыз құндылық екенін танығанда, пендеуі өмірдегі жанның санасы сарсаңға

түсері анық. Сананың болмысты тануы басқа векторға ауысқан сәтте көрінетін құбылыстың түрі ғана емес, ішкі мазмұны да алмасады. Осыған байланысты, адам санасындағы өзгерістердің болатынын айтып жатудың өзі артық. Сондықтан да мақалада «Тәуелсіздігіміздің мерейтойы аясында осындай біртуар тұлғаларды еске алып, олардың мұрасын жастарымызға және бүкіл әлемге паш етуіміз керек» деген ұстанымды насихаттауға болады деп ойлаймыз. Өйткені, тәуелсіздік жолындағы күрес күрестердің ішіндегі ұлысы.

Ықылым замандардан бері адамзат баласын, өзінің еркіндігі мен бостандығының шектелмеу мәселелері толғандырып келеді. Жеке адам ретіндегі бостандық танымы, адамзат баласы белгілі топқа бірігіп, қоғамдық орта құруға талпынған кезде ел еркіндігі мен азаттық идеясына ұласа бастаған. Тарих біздің алдымызға азаттық үшін

арпалыс пен еркіндік үшін күрестердің толастамас ағынын жайып салады. Жер бетінен құрып кеткен тайпалар мен мемлекеттердің тағдыры осыны көрсетеді. Осылайша жылдар мен жылдарды жалғастырып, баба мен ұрпақ арасындағы сабақтастыққа негіз болып жатқан тәуелсіздік те қолымызға тиді. Бұған ел болып, халық болып қуандық. XX ғасыр адамзат дамуының қайшылықтар мен қатігездіктерге, өзгерістер мен жетістіктерге толы ғасыры болды. Біз үшін XX ғасырдағы ең басты жетістік ол – тәуелсіздік. Енді сол тұғырымыздан айрылып қалмаудың, еркін де ерікті рухымыздың өрбуіне қадамымызды асығыс басуды тоқтатпауымыз керек.

Сәуле ЕРЖАНОВА,

филология ғылымының докторы,

қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы

кафедрасының профессоры

**ҚазҰУ-да «Биология» пәнін оқытудың теориясы мен әдістемесі» атты
республикалық оқу-әдістемелік семинар-тренинг өтті**